

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJIH DOGAĐAJA U SVETU NAFTI I GASA

12. april 2013.

Gasprom sa Shellom konkuriše Rosnjeftovim planovima [\(str.1\)](#)

Rosnjeft i Exxon objavili plan mega LNG projekta na Sahalinu [\(str. 8\)](#)

BITKA ZA ARKTIK

[PRODAJA ROSNJEFTA?](#)
Do kraja godine 19% udela

[POVRATAK HAYWARDA](#)
Bivši čelnik BP-a sa Genelom

[EU OGOLJAVA NAFTAŠE](#)
Na videlo sve isplate vlastima

[RUSIJA: VIŠA RUDNA RENTA?](#)
Još 5% na gore, traži ministar

[GASPROM: IZVOZ SAMO NAŠIM CEVIMA](#)

[BUGARSKA – JUŽNI TOK](#)
v.d.premijer: *Da vidimo malo*

[KOME DEPA I DESFA?](#)
Do kraja meseca odluka

[ISTRAŽIVANJE JADRANA](#)
Ina, Gasprom, Amerikanci?

NAFTA POSLOVI

AMSTERDAM – Royal Dutch Shell i Gasprom njeft potpisali su u ponedjeljak, 8. aprila inicijalni sporazum o zajedničkim projektima na ruskom arktičkom grebenu, saopšteno je iz ruske kompanije. Ugovor je potpisan tokom posete ruskog predsednika Vladimira Putina Holandiji. Sporazum obuhvata zajednička istraživanja i razvoj nafte i gasa na Arktičkom grebenu (u dve

sekcije u morima Čukči i Pečora). Ako Gasprom dobije od države licence za eksploataciju tih područja, udeo ruske kompanije u zajedničkom ulaganju biće 66,7%, a Shella 33,3%, prenosi ruska TV mreža **RT**. Ugovor takođe potvrđuje ranije partnerstvo dveju kompanija u istraživanju i proizvodnji škriljne nafte u zapadno sibirskom regionu Ksanti Mansijsk, navodi se u saopštenju. Dogovor o istraživanju i proizvodnji uljnih škriljaca u Ksanti Mansijsku je paritetno 50-50 zajedničko ulaganje koje će biti registrovano u St.Petersburgu, prenosi **Dow Jones**. Gasprom i Shell očekuju da operator novih projekata u prvoj fazi saradnje bude naftna firma Salym Petroleum Development NV, gde dve kompanije imaju ravnopravne udele, dodaje agencija.

MOSKVA - Ruska vlada bi do kraja godine mogla da proda još 19% udela u državnoj naftnoj kompaniji Rosnjeft, u sklopu planova o ubrzanom privatizaciji pojedinih državnih preduzeća, rekao je u četvrtak, 11. aprila, ministar privrede Andrej Belousov. "Na sednici Vlade spomenuo sam da moramo ubrzati opsežni proces privatizacije", rekao je Belousov novinarima posle sastanka. Vlada već dugo razmatra mogućnost prodaje udela u Rosnjeftu, čija je tržišna vrednost 77,5 milijardi dolara. Belousov podseća da je vlada već prodala

Belousov: Ove godine početi prodaju Rosnjefta

Sečin lobira protiv prodaje Rosnjefta

jedan udeo u Rosnjeftu britanskom BP-u, koji sada kontroliše 19,75% ruskog državnog naftaša. Prema srednjoročnoj privatizacionoj strategiji vlade, državni energetska holding Rosnjeftegas bi trebalo ove godine da počne prodaju dela državnog udela od 69,5% u Rosnjeftu, do potpune privatizacije do 2016. Čelnik Rosnjefta Igor Sečin, koji je istovremeno i na kormilu odbora direktora Rosnjeftegasa, lobirao je protiv prodaje, potseća **Reuters**.

**ЖИВОТ НИКАД
НЕ МОЖЕ ДА СТАНЕ**

Енергија живота

SINGAPUR – Kineske i kazahstanske državne kompanije potpisale su ugovor o proširenju postojećeg naftovoda između dve države, objavila je 8. aprila na svom website-u Kineska nacionalna naftna korporacija (CNPC). Sporazum je potpisan u subotu tokom susreta

predsednika dveju zemalja Ksi Đinpinga i Nursultana Nazarbayeva (foto) u južnom kineskom gradu Sanda. CNPC navodi da je dogovor sa KazMunaiGasom za sada ograničen na principijelnoj saglasnosti da se proširi naftovod, bez dodatnih detalja. Kako je svojevremeno objavio **Platts**, Kazahstan je već počeo proširenje kapaciteta nekih sekcija naftovoda sa 12 na 20 miliona tona godišnje. Osim za izvoz kazahstanske nafte u Kinu, projekat proširenja kapaciteta namenjen je i

dodatnom izvozu ruske nafte u Kinu, piše **Platts**.

BAGDAD, AMAN – Jordan i Irak potpisali su sporazum o gradnji 18 milijardi dolara skupog naftovoda i gasovoda (dve paralelne cevi), kojim bi se ta monarhija snabdevala iračkom naftom i prirodnim gasom, objavio je 10. aprila **Jordan Times** pozivajući se na ministarstvo nafte u Bagdadu. “Irački ministar nafte je potpisao sporazum u Bagdadu, a iza toga je ugovor poslat u Aman, gde ga je potpisao i u nedelju 7. aprila vratio jordanski ministar energije”, rekao je amanskim novinama Nihad Mosa, generalni direktor Državne kompanije za naftne projekte u ministarstvu nafte Iraka. Mosa je rekao da je Irak spreman da odmah sprovede plan gradnje 1.680 km dugog duplog cevovoda. U njega bi se dnevno upumpavalo milion barela nafte i 258 miliona kubnih stopa gasa i transportovalo iz Basre do luke Akaba na jordanskim obalama Persijskog Zaliva.

NJUJORK – U jednom od većih poslova u sektoru od početka godine, američka kompanija GE Oil & Gas kupila je za 3,3 milijarde dolara firmu Lufkin Industries, specijalizovanu za primenu veštačkih sistema za povećanje proizvodnje nafte. Čelnik GE Oil & Gas-a Daniel Heintzelman rekao je da se tekstaška firma Lufkin perfektno uklapa u strategiju širenja servisnih poslova GE. Lufkin zapošljava oko 4.500 ljudi, radi u više od 40 zemalja i prošle godine je ostvario prihode od 1,3 milijarde dolara, prenosi *Upstream.online*.

MOSKVA – Ruski holding Lukoil saopštio je da do kraja decembra ove godine očekuje proizvodnju od 150.000 barela nafte dnevno (bbl/d) iz iračkog gigantskog naftnog polja West Qurna-2, objavio je 10. aprila *Dow Jones*. Polje potencijala 13 milijardi barela nafte bi do aprila 2014. trebalo da uveća proizvodnju na 400.000 bbl/d i dostigne 550.000 bbl/d u 2015, saopšteno je iz kompanije. Lukoil je do sada probio osam proizvodnih izvora i planira da probuši još 27 ove godine.

LONDON - Anglo-turska nezavisna naftna kompanija Genel Energy, kojom rukvodi nekadašnji čelnik BP-a Tony Hayward (foto dole), otkrila je naftu u prvom od pet izvora koje treba da probije do kraja ove godine u

autonomnom iračkom regionu Kurdistan. Iz kompanije je saopšteno da je izvor Čia Surh-10, izbacivao u probnom periodu sa dubine od oko 1.700 metara dnevno do 12.000 barela nafte kvaliteta 41 stepen API i 15 miliona kubnih stopa gasa. Izvršni direktor Genela, Hayward rekao je da očekuje prvu komercijalnu proizvodnju nafte iz ovog područja Kurdistana početkom 2014, prenosi 10. aprila *Upstream*.

MOSKVA – Šesta po veličini ruska naftna kompanija Tatnjeft saopštila je 8. aprila da je utrostručila proizvodnju naftnih derivata u 2012. na 7,16 miliona tona, sa 2,25 mt godinu dana ranije, prvenstveno zahvaljujući novoj rafineriji Taneco, otvorenoj u decembru 2011. Tatnjeftova proizvodnja sirove nafte iznosila je u 2012. godini 26,3 miliona tona, 0,4% iznad one iz 2011, prenosi *Platts*.

ANKARA - Turska je pozvala međunarodne naftne firme da učestvuju u istraživanju nafte i gasa u Crnom moru, objavio je 9. aprila turski ministar energetike i prirodnih izvora Taner Yildiz. U istraživanje Crnog mora u Turskoj do sada je već uloženo više od 2,5 mlrd. dolara. Trenutno turska državna naftna firma TPAO saraduje s Royal Dutch Shell-om u istraživanju Crnog mora, iako su se raniji pokušaji američkih Chevrona i ExxonMobila završili neuspešno, javlja portal *Oil and Gas Eurasia*.

POLITIKA, REGULATIVA, CENE

BRISEL – Evropska unija je usvojila nove antikorupcijske zakone sa ciljem povećanja transparentnosti prihoda koje vlade dobijaju od naftnih i gasnih kompanija. Ministri, Evropska komisija i Parlament su 9. aprila uveče završili pregovore i postigli kompromisni sporazum, posle žestokog lobiranja kako iz naftne industrije, tako i nevladinog sektora, objavljuje *EurActiv*. Mere, između ostalog, zahtevaju od evropskih kompanija da prijave svaku isplatu vladama veću od 100.000 evra u zemljama u kojima posluju, uključujući i poreze na njihove ukupne prihode, proizvodnju ili profit, rente i licencne stope.

MOSKVA, PEKING – Kina će za pet godina biti najveći uvoznik ruske nafte, posle odluke Rosnjefta da više nego udvostruči isporuke te sirovine istočnom susedu u zamenu za kredite, prenosi *EnergyMarketPrice*. Taj portal potseća da su krajem marta dve strane dogovorile da za CNPC-ov avans od osam do 10 milijardi dolara Rosnjeft godišnje izvozi najmanje 37 miliona tona nafte, ili oko 743.000 barela na dan, počev od 2018. Nemačka je u 2011. bila najveće tržište za rusku naftu, sa dnevnim uvozom od oko 700.000 barela na dan, dok je Kina bila na 4. mestu sa ispod 400.000 bbl/d, pokazuju podaci američke Energetske informativne administracije (EIA).

MOSKVA – Rusija bi mogla povisiti rudnu rentu (MET) za proizvodnju nafte za 5 odsto, rekao je u sredu novinarima ministar finansija Anton Siluanov. Porez na proizvodnju minerala (u ovom slučaju nafte) (MET) je jedan od dva najveća državna nameta za ruske naftne proizvodne kompanije. Drugi je carina na izvoz nafte. Siluanov je rekao da bi MET mogao biti uvećan brže nego što je planirano kako bi se od tih prihoda od oko 60 milijardi rubalja (1,9 mlrd.\$) subvencionisala ulaganja u putnu mrežu u zemlji. Ruski federalni budžet se popunjava 50% od poreza na gasnu i naftnu privredu. potseća *Dow Jones Newswires*.

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Portparol Gasproma Sergej Kuprijanov saopštio je da kompanija planira da izvozi prirodni gas u Evropu samo preko gasovoda čiji je vlasnik, ili u kojima poseduje udeo od najmanje 50%, piše Mihail Korčemkin, vlasnik pensilvanijske konsalting firme *East European Gas Analysis* (EEGA), a prenosi 10. aprila *Natural Gas Europe*. Korčemkin na svom postu prenosi i listu tih gasovoda koje mu je, kako navodi, dostavio Kuprijanov:

Naziv gasovoda	Kapacitet mlrd.m3/godišnje
Plavi tok	16
Južni tok	63
Jamal-Evropa	33
Severni tok	55
Viborg-Imatra	6
Kobrin-Brest *	5
Ukupno:	178

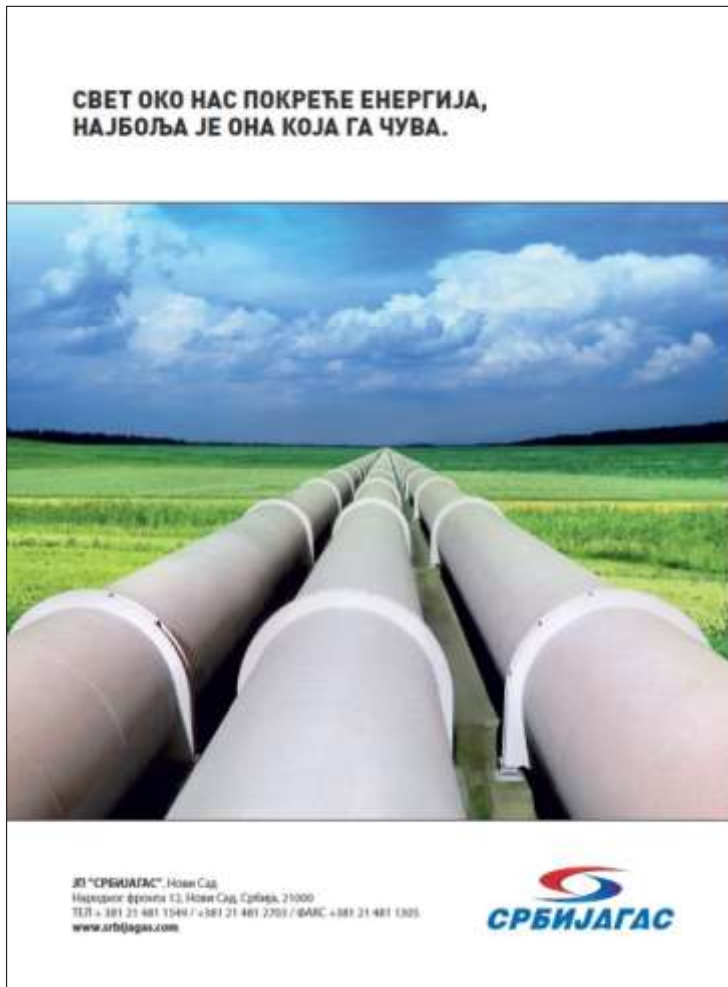

* Ovaj gasovod nije na listi, iako je u potpunosti pod kontrolom Gasproma (prim.Korčemkina)

Autor primećuje da je van ove slike ukupan tranzitni sistem Ukrajine sa totalnim eksportnim kapacitetom od 142 mlrd.m3/god. Dodaje da je kombinovani kapacitet Gaspromovih gasovoda nešto iznad minimalne količine od 158 mlrd.m3/godišnje garantovane dugoročnim ugovorima koje je ruska kompanija sklopila za 2020.-2025. Ukoliko bi Ukrajina pristala da Gaspromu odobri 50-procentnu kontrolu nad svojim tranzitnim sistemom, to bi totalni izvozni kapacitet ruskog gasnog kolosa podiglo na 320 mlrd.m3 godišnje, „što bi bio ozbiljan udarac projektu Južni tok, a sjajna vest za deoničare Gasproma“, piše Korčemkin. On pri tom navodi da bi pomenute nove eksportne rute Gasproma podigle cenu transporta gasa do Evrope i smanjile zarade akcionara. Na primer, sada je otprilike dva puta skuplje snabdevati Češku preko Severnog toka i OPAL-a, nego preko Ukrajine i Slovačke. Biće, takođe, znatno skuplje transportovati gas u Austriju putem Južnog toka, dodaje autor.

[NASLOVNA](#)

SOFIJA – V.D. premijera Bugarske Marin Rajkov zatražio je u sredu, 10. aprila dublju analizu investicija u projekat gasovoda Južni tok uz napomenu „da smo svi svesni da oko toga ima nekih osetljivih pitanja“. List **Novinite** u nastavku informacije potseća da je Evropska unija od ove godine uvela nova pravila vezano za pravo pristupa trećih strana energetske mrežama. List takođe potseća da je cena gradnje bugarske sekcije Južnog toka tri milijarde evra, što će Bugarska platiti preko pozajmice koju dobije od Rusije. Taj kredit će biti vraćen Moskvi oslobođanjem od plaćanja tranzitnih taksi kroz Bugarsku u periodu od 15 godina. Novinite na kraju navode da je jedan broj eksperata dovodio u pitanje isplativost ovog projekta u svetlu pada interesovanja za ruski gas u Evropi i pojačane konkurencije drugih snabdevača.

ATINA – Do kraja aprila očekuje se objavljivanje imena kompanije, ili kompanija kojima će Grčka prodati državne gasne firme, piše 9. aprila **Natural Gas Europe** i dodaje da je moguće da ruski Gasprom dobije nacionalnog gasnog snabdevača i distributera DEPA, a azerbejdžanski Socar nacionalnog operatera DESFA. Ovim bi Grčka, pojašnjava portal, diverzifikovala snabdevanje prirodnim gasom, kao i ojačala svoju tranzitnu gasnu poziciju, kako za azerbejdžanski gas putem Južnog (EU)

koridora, kako ruski, potencijalno preko Južnog toka.

MOSKVA - Gasprom and Rosnjeftegas potpisali su 9. aprila kupoprodajni sporazum za udeo Rosnjeftegasa u 72 gasne distributivne kompanije u Rusiji, za šta je ruski gasni kolos platio 25,86 milijardi rubalja. Sporazum je u skladu sa direktivom vlade Rusije iz novembra 2010. godine, navodi se u saopštenju gasproma, koje prenosi **Fox Business**.

MOSKVA – Rosnjeft i ExxonMobil obelodanili su u četvrtak preliminarne planove o gradnji 15 milijardi dolara skupog pogona za utečnjavanje prirodnog gasa na ruskom Arktiku. LNG bi se proizvodio od gasa koji ovaj partnerski duo dobija iz svog projekta Sahalin 1. Predsednik Rosnjefta Igor Sečin je raportirajući sa Sahalina putem video linka (foto) predsedniku Rusije Vladimiru Putinu, rekao da bi pogon mogao biti bilo na tom ostrvu, bilo

u dalekoistočnom regionu Habarovsku, sa početkom proizvodnje u 2018, prenosi Reuters. „Verovatno govorimo o (investiciji od) 15 milijardi dolara“, rekao je putem istog linka predsednik razvojnog sektora Exxon, Neil Duffin. Drugi detalji plana za sada nisu saopšteni, a LNG dobijen na Sahalinu bi verovatno išao na azijsko-pacifičko tržište. **Reuters, RIA Novosti**

ST. PETERSBURG – Gasprom očekuje da 2018. otvori prvu fazu svog pogona za utečnjavanje prirodnog gasa (LNG) u pacifičkoj luci Vladivostok i udvostruči proizvodnju na 10 miliona tona godišnje u 2020, saopštio je u subotu 6. aprila jedan od menadžera ruskog gasnog kolosa. Londonski **Business Times** navodi da je ovo prvi put da Gasprom otkriva konkretnije rokove i količine ovog projekta. Pavel Oderov, rukovodilac Gaspromovog međunarodnog odeljenja, rekao je da postoji mogućnost gradnje i treće LNG linije, ali originalni plan predviđa dve procesne linije kapaciteta po pet miliona tona godišnje.

AMSTERDAM – Gazprom i holandska gasna firma Nederlandse Gasunie potpisali su sporazum o izradi studije izvodljivosti za proširenje gasovoda Severni tok do Velike Britanije, saopšteno je 8. aprila iz ruske kompanije. Kompanije su se sporazumele i da implementiraju druge infrastrukturne projekte u Evropi „kojim bi obezbedili pouzdane isporuke gasa u severozapadnu Evropu i Veliku Britaniju“, dodaje se kratko u saopštenju.

„Vidimo mogućnosti za proširenje Severnog toka“, rekao je izvršni direktor Gazproma Aleksej Miler. „Nova cev, kapaciteta od oko 27,5 milijardi kubnih metara, bi mogla biti produžena na nova tržišta i prvi put povezati Rusiju sa Velikom Birtanijom“, citira Milera *Wall Street Journal*. Ključno je potpisati dugoročne ugovore sa našim britanskim partnerima o uvozu gasa na tržište te zemlje, rekao je Milerm novinarima u Amsterdamu, gde je bio u pratnji ruskog predsednika Putina tokom posete Holandiji.

Otvaranje Severnog toka, novembar 2011.

VAŠINGTON – Američke tehnički dostupne rezerve prirodnog gasa iznose 2.384 biliona kubnih stopa (odnosno 67,5 biliona m³) objavila je u sredu jedna nezavisna gasna

institucija, uvećavajući tako procene od pre dve godine za 28%. Neprofitni Potential Gas Committee (PGC), uvećanje zasniva na novootkrivenim naslagama škriljnog gasa na američkom Atlantiku, Stenovitim planinama i obalnim područjima Meksičkog zaliva, prenosi *Upstream*. PGC ne ulazi u procene isplativosti eksploatacije tog gasnog potencijala, gde u ukupnim rezervama škriljni gas učestvuje sa 48%.

REGION JI EVROPE

ZAGREB – Hrvatska Ina i ruski Gasprom mogli bi konkurisati na budućem tenderu za prava na istraživanje nafte i gasa na srednjem i južnom Jadranu, ali pre toga Sabor treba da usvoji novi Zakon o rudarstvu, koji bi u narednih nekoliko nedelja mogao stupiti na snagu, piše 8. aprila zagrebački **Poslovni dnevnik**. U Ini naglašavaju da su srednji i južni Jadran specifičan i geološki zahtevan, ali vrlo zanimljiv istražni prostor. Ina je sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoleća snimila u saradnji sa italijanskim Agipom ukupno oko 20.000 kilometara 2D seizmike i izradila 21 duboku bušotinu u srednjem i pet bušotina u južnom Jadranu. Takođe, krajem 2011. i početkom 2012. godine kompanija je sprovela program snimanja 2D i 3D seizmike, čime su stvorene pretpostavke za novi ciklus istražnog bušenja u bližoj budućnosti. U Ini navode, međutim, da je jedan od nužnih preduslova njihove moguće realizacije pronalazak zainteresovanog partnera.

Platforma Ivana

Podmorje Jadrana obuhvata 54.000 km², a prve Inine istražne aktivnosti na tom području datiraju iz 1968. godine, dok su intenzivniji radovi istraživačkog bušenja pokrenuti krajem 70-ih. Proizvodnja gasa iz severnog Jadrana počela je 1999, puštanjem u proizvodnju srednjeg dela polja Ivana, a trenutno se odvija sa 9 polja, preko 17 platformi, iz 35 proizvodnih bušotina.

ZAGREB - Ministar privrede Hrvatske rekao je uoči zvaničnog puta u SAD da „raspoláže informacijama da u SAD postoji interesovanje za istraživanje i eksploataciju nafte i gasa u Jadranu“. Ivan Vrdoljak je dodao da će tokom posete razgovarati i o potencijalnoj saradnji na izgradnji LNG-a. **Energetika-net**.

BANJALUKA - Tržište naftnih derivata Republike Srpske i BiH poslednjih godina je preplavljeno milionima tona lož-ulja koje se ilegalno sipa u rezervoare automobila, čime su budžeti oštećeni za desetine miliona maraka, pokazuju podaci Uprave za indirektno oporezivanje BiH, do kojih je došao sajt **ENERGETIKARS.com**. Iako se značajne količine ovog energenta obezbeđuju iz Rafinerije nafte Brod, dodatni milioni litara u BiH su isporučivane i iz Amerike, Španije, Mađarske i Grčke.

Litar lož-ulja u Bosni i Hercegovini skoro je za marku jeftiniji od motornih goriva, što zbog niže akcize koja se na njega plaća (0,30 KM), što zbog činjenice da je u potpunosti

oslobođeno plaćanja putarine jer je reč o energentu koji se po zakonu može koristiti isključivo za zagrevanje prostorija. Prema podacima UIO BiH, samo u prošloj godini je prodato 142,3 miliona litara ovog energenta, što je za 32 miliona više u donosu na 2009. godinu. Istovremeno promet prodaje motornih goriva beleži konstantan pad, iako se broj registrovanih vozila (2009.-2011.) povećao za oko 130 hiljada.

ZAGREB - Grčka podržava Hrvatsku u želji da se priključi projektu Transjadranskog gasovoda (TAP). Tim, 800 kilometara dugom gasovodom transportovao bi se gas iz kaspiskog regiona preko severne Grčke i Albanije do juga Italije, gde bi se vezao na evropsku mrežu gasovoda. Vicepremijer i šef hrvatske diplomatije Vesna Pusić o

tome je razgovarala 6. aprila s grčkim kolegom Dimitrisom Avramopoulosom (foto) koji je boravio u Zagrebu. Ona je rekla da je zadovoljna »što smo dobili podršku Grčke bez koje nema transjadranskog cevovoda«. Pusić je dodala da je Hrvatska »definitivno vrlo zainteresovana za taj projekat« pa razgovara sa svim zemljama koje su u njega uključene.

SeeNews

TIRANA – Kanadska kompanija Bankers Petroleum saopštila je da je u prvom kvartalu prosečna proizvodnja iz njenog albanskog naftnog polja Patoš Marica iznosila 16.916 barela na dan, što je rast od 4,7% u odnosu na prethodno tromesečje. Bankersovi glavni poslovi su u lbaniji, gde ima puna prava eksploatacije pomenutog i naftnog polja Kučova u licencnom periodu od 25 godina. Patoš Marica je najveće onshore polje u kontonentalnoj Evropi, sa 7,7 milijardi barela nafte in place. Kučova poseduje rezerve od 297 miliona barela. **SeeNews**

У СЛУЖБИ ВАШЕГ ПОСЛОВАЊА

Привредна комора Србије је независна, самостална и широким могућностима
институционалне подршке, koja pruža savetovanje i pomoć članovima, kroz svoju
trajnu tradiciju, iskustvo, znanje i stručnost, stavljajući u službu najbolji interes svojih
članova i srpske privrede.

Našim članovima smo predložili u savetodavnom postupku u slučaju poslovnog
nedoverljivosti i svetovne sudice i stručnog usavljavanja i zaštite interesa
pred državnim organima i ministarstvom.

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ